



# ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště č. 11

Jihlava

okresní pracoviště Třebíč

---

## Inspekční zpráva

**Dětský domov**

675 42 Budkov 1

Identifikátor ředitelství: 600 030 806

IZO: 047 443 014

Zřizovatel: MŠMT ČR

Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana

Školský úřad: Třebíč, Otmarova 3, 674 01 Třebíč

|           |                 |
|-----------|-----------------|
| Čj.       | 122 52/99-05062 |
| Signatura | kk4ls201        |

# OBSAH

|   |           |
|---|-----------|
| <b>1 ÚVOD</b> .....   | <b>3</b>  |
| 1.1 Předmět inspekce .....  | 3         |
| 1.2 Termín inspekce .....   | 3         |
| 1.3 Složení inspekčního týmu .....  | 3         |
| 1.4 Ředitelka dětského domova .....   | 3         |
| 1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá .....   | 3         |
| <b>2 VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM DĚTSKÉHO DOMOVA</b> .....  | <b>5</b>  |
| 2.1 Výchovně vzdělávací program dětského domova s příslušnou dokumentací .....  | 5         |
| 2.2 Bezpečnost z pohledu svěřence .....   | 5         |
| 2.3 Stimulační úroveň .....   | 5         |
| 2.4 Další informace o výchovně vzdělávacím programu dětského domova .....   | 6         |
| 2.5 Přehled o počtu výchovných skupin .....   | 6         |
| <b>3 ŘÍZENÍ DĚTSKÉHO DOMOVA</b> .....   | <b>7</b>  |
| 3.1 Koncepční záměry dětského domova, plánování .....   | 7         |
| 3.2 Odborné a pedagogické řízení .....  | 7         |
| 3.2.1 Organizační struktura dětského domova .....   | 7         |
| 3.2.2 Personální struktura dětského domova .....  | 7         |
| 3.2.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků .....   | 8         |
| 3.3 Kontrolní systém dětského domova, kontrola a hodnocení .....  | 8         |
| 3.4 Informační systém dětského domova - vnitřní a vnější .....  | 9         |
| 3.5 Vedení povinné dokumentace .....  | 9         |
| 3.6 Úroveň spolupráce dětského domova s dalšími zainteresovanými orgány .....   | 9         |
| 3.7 Výroční zpráva.....   | 9         |
| 3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu činnosti dětského domova .....    | 10        |
| <b>4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI</b> .   | <b>11</b> |
| 4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným dokumentům a počtu svěřenců ..... | 11        |
| 4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek dětského domova .....   | 11        |
| 4.3 Hodnocení dětského domova z hlediska rozvoje osobnosti svěřenců, z hlediska výchovné práce a kvality speciálních činností ..... | 11        |
| 4.4 Hodnocení dětského domova z hlediska znalosti a využívání důležitých informací o svěřencích .....                               | 12        |
| 4.5 Hodnocení dětského domova z hlediska úrovně výsledků výchovně vzdělávací činnosti   | 13        |
| 4.6 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují činnost dětského domova .....   | 13        |
| 4.7 Hodnocení činnosti zařízení, která jsou součástí dětského domova .....  | 13        |
| <b>5 ZÁVĚR</b> .....  | <b>14</b> |
| 5.1 Závěry inspekce .....   | 14        |
| 5.2 Doporučení inspekce k další činnosti dětského domova .....  | 14        |
| 5.3 Datum vyhotovení zprávy .....   | 14        |
| 5.4 Datum a podpis ředitelky kontrolovaného dětského domova stvrzující převzetí zprávy  | 14        |
| 5.5 Další adresáti zprávy .....   | 15        |
| 5.6 Připomínky ředitelky dětského domova .....  | 15        |

# 1 ÚVOD

## 1.1 Předmět inspekce

Komplexní posouzení činnosti dětského domova dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

## 1.2 Termín inspekce

18. - 19. leden 1999

## 1.3 Složení inspekčního týmu

Vedoucí týmu: Mgr. Ludmila Konopková

Členka týmu: Mgr. Eva Bekeová

## 1.4 Ředitelka dětského domova

Statutárním orgánem dětského domova je ředitelka zařízení Stanislava Staňková, jmenovaná do funkce na základě konkurzního řízení s účinností od 1. srpna 1994. Zástupcem statutárního orgánu je od 1. ledna 1999 Jiří Čurda.

## 1.5 Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá

- rozhodnutí čj. 12 659/96-61-07 o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení ze dne 2. 7. 1996 včetně protokolů o provedení změny a informačního výpisu
- zřizovací listina čj. 23 453/93-28 ze dne 28. 12. 1993
- statut
- výroční zpráva o činnosti dětského domova
- výroční zpráva o hospodaření dětského domova
- pracovní řád
- vnitřní řád
- organizační řád
- celoroční plán výchovně vzdělávací práce a provozu pro rok 1998/99
- koncepce
- personální dokumentace zaměstnanců
- zápisy pedagogických rad a porad
- osobní spisy svěřenců
- pedagogické deníky a charakteristiky svěřenců včetně individuálních plánů
- režim dne
- týdenní plány výchovných skupin
- měsíční plány výchovných skupin
- denní záznamy

- sešit vzkazů, noční kniha
- měsíční rozpis služeb vychovatelů
- evidence kapesného
- evidence ošetřovného
- kniha návštěv svěřenců a úředních návštěv
- kniha nemocných a evidence podávání léků
- kniha úrazů
- zápisy a protokoly kontrolních orgánů
- hospodářská evidence
- jednací protokol
- kronika

## 2 VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM DĚTSKÉHO DOMOVA

### 2.1 Výchovně vzdělávací program dětského domova s příslušnou dokumentací

Dětský domov v Budkově je školské zařízení internátního typu, které zabezpečuje výkon náhradní výchovy pro děti a mládež s nařízenou ústavní výchovou nebo vydaným předběžným opatřením. Výchovně vzdělávací program zařízení vychází z vlastního dokumentu, který nese název Celoroční plán výchovně vzdělávací práce a provozu pro rok 1998/1999. Celoroční plán byl projednán a schválen pedagogickou radou dne 19. září 1998. Jsou v něm stanoveny hlavní výchovné úkoly a prostředky, které jsou podrobně rozpracovány do měsíčních plánů pro jednotlivé výchovné skupiny. Tyto plány připravili vychovatelé. Cílem výchovně vzdělávacího programu je dosáhnout u svěřenců sociální a kulturní úrovně blízké obecně uznávaným normám do té míry, aby jejich zapojení do reálného života proběhlo plynule a bez komplikací.

Základní vzdělání poskytuje svěřencům základní škola v obci, žáci zvláštní školy dojíždějí. Další vzdělání zajišťují učiliště a střední školy v oblasti.

### 2.2 Bezpečnost z pohledu svěřence

Dětský domov sídlí v budově zámku, jehož rozsáhlý objekt leží na kraji obce v blízkosti parku a rybníka. Toto umístění umožňuje svěřencům bezpečný pohyb po okolí a poskytuje dostatek možností k různým aktivitám. Obytné místnosti jsou prostorné, mají charakter velkého bytu. Výchovné skupiny nejsou izolované, svěřenci mají možnost se vzájemně navštěvovat a sdružovat při zájmové činnosti. Oslovení „teto, strejdo“ používají při komunikaci se všemi zaměstnanci. Problematika a odlišnosti romského etnika jsou respektovány.

V dětském domově není povoleno kouření. Někteří svěřenci, zejména učni, kouří v době, kdy jsou mimo zařízení. Svěřence, kteří jsou žáky základní školy, doprovází ráno vychovatelka. Tím předchází jejich kouření před vyučováním a pozdnímu příchodu do školy. Šikana se v zařízení neobjevuje, občasné problémy tohoto druhu jsou mezi žáky ve škole. Experimentování s drogami nebylo v době konání inspekce zjištěno. V loňském roce se objevilo u čtyř svěřenců opakované čichání lepidla. Záležitost byla řešena v součinnosti s Policií ČR, stejně jako v případech vandalství. Jeden z kmenových vychovatelů každé výchovné skupiny je zároveň protidrogovým preventistou, který provádí soustavnou nenásilnou osvětovou činnost.

*V dětském domově je kladen velký důraz na primární prevenci v oblasti sociálně-patologických jevů, úroveň bezpečnosti svěřenců je průměrná.*

### 2.3 Stimulační úroveň

Přestože jde o dětský domov internátního typu, usiluje vedení spolu se všemi pracovníky o rodinný typ výchovy. V zařízení je umístěno hodně dětí ze slabých sociálních vrstev, jsou zde početné sourozenecké skupiny převážně romského etnika. Jejich představa o funkční rodině, hygieně, morálních hodnotách a pravidlech soužití je buď nevytvořena nebo zkreslena. Mezi sourozenci však nechybí vazby. Všichni svěřenci jsou vedeni k postupnému pochopení a akceptaci života v domově, vychovatelé se snaží působit na rozvoj jejich charakteru, na vytváření pravdivé představy o sobě samém a o vlastních možnostech. Jsou směřováni a motivováni k dosažení kvalifikace, vychovatelé jim přibližují situaci na trhu práce. Praktické zkušenosti získávají svěřenci tím, že se aktivně účastní prací při úklidu v domově a jeho okolí, při péči o mladší svěřence, při údržbářských pracích. Jejich chování

a přístup k zadaným úkolům tvoří základní kritéria při pravidelném hodnocení. Svěrenecká samospráva není ustanovena.

Pracovníci zařízení usilují v kooperaci se sociálními kurátory o udržení kontaktů s biologickou rodinou v těch případech, kde jsou rodičovská práva zachována. Systém návštěv upravuje vnitřní řád.

*Výchova v dětském domově je zaměřena na schopnost sebepoznání a sebehodnocení ve vztahu k okolní společnosti. Stimulace svěřenců je na průměrné úrovni.*

## 2.4 Další informace o výchovně vzdělávacím programu dětského domova

V rámci výchovně vzdělávacího programu se vychovatelé zabývají komplexním rozvojem osobnosti svěřenců s mentální retardací, zdravotním a sociálním postižením. Rozvíjejí jejich slovní zásobu, motorické schopnosti a zručnost. Prostředkem k dosažení osobnostního rozvoje jsou sportovní a společenské soutěže v rámci domova nebo účast na sportovních utkáních mezi dětskými domovy (kopaná, stolní tenis). Svěřenci mají možnost sportovního vyžití při bruslení, lyžování, jízdě na kolech, jezdí plavat do plaveckého areálu v Třebíči. Zájemci navštěvují hokejová utkání v dostupných městech (Telč, Jihlava, Znojmo). Účastní se kulturních akcí v okrese, případně v regionu, prezentují se výstavkami nebo kulturním programem při společenských událostech v okrese. Poloha dětského domova umožňuje poznávání přírody, sběr léčivých rostlin a lesních plodů a jejich využití v kuchyni.

*Výchovně vzdělávací program respektuje individualitu svěřence, podporuje aktivity vedoucí k všestrannému rozvoji osobnosti. Je na průměrné úrovni.*

## 2.5 Přehled o počtu výchovných skupin

Tab. 1 : počet výchovných skupin a svěřenek/svěřenců

| Výchovná skupina | Počet svěřenců | MŠ       | ZŠ        | ZvŠ      | Uční      | Žáci SŠ  | Pracující | Dívky     | Sourozenci              |
|------------------|----------------|----------|-----------|----------|-----------|----------|-----------|-----------|-------------------------|
| I.               | 15             | 0        | 5         | 3        | 7         | 0        | 0         | 6         | 1x4, 2x2                |
| II.              | 15             | 0        | 7         | 1        | 3         | 1        | 3         | 0         | 1x2                     |
| III.             | 15             | 4        | 8         | 1        | 2         | 0        | 0         | 8         | 2x2, 1x3, 1x5+2(I.+II.) |
| <b>Celkem</b>    | <b>45</b>      | <b>4</b> | <b>20</b> | <b>5</b> | <b>12</b> | <b>1</b> | <b>3</b>  | <b>14</b> | <b>22</b>               |

Další dvě sourozenecké dvojice jsou rozděleny do různých výchovných skupin. V době konání inspekce bylo v zařízení umístěno celkem deset sourozeneckých skupin, tj. 26 svěřenců. Jedna dvojice je v současné době v předpěstounské péči od května 1998 a od srpna 1998 probíhá soudní řízení o zařazení do péče pěstounské.

Jeden ze svěřenců uvedených v tabulce jako pracující byl v době inspekce podmínečně propuštěn, je nezaměstnaný a je účastníkem rekvalifikačního programu úřadu práce. Další dva pracují ve sklárnách.

## **3 ŘÍZENÍ DĚTSKÉHO DOMOVA**

### **3.1 Koncepční záměry dětského domova, plánování**

Koncepce dětského domova je písemně zpracována. Má jasné cíle z hlediska dlouhodobého rozvoje. Rámcově stanovuje hlavní úkoly dětského domova pro oblast výchovně vzdělávací práce a pro oblast rekonstrukcí a oprav budovy zámku, ostatních budov a areálu zámeckého parku. Byla projednána se školským úřadem, v praxi je realizována.

Činnost dětského domova vychází z Celoročního plánu výchovně vzdělávací práce a provozu pro rok 1998/99. Pro jeho zpracování sloužilo hodnocení z minulého školního roku. Průběžně je konkretizován prostřednictvím písemných měsíčních plánů akcí a úkolů s osobní zodpovědností a termíny, které umožňují přesné vyhodnocení.

Pracovní plán byl projednán a schválen pedagogickými pracovníky na pedagogické radě, ostatní zaměstnanci s ním byli seznámeni na pracovní poradě.

*Česká školní inspekce hodnotí koncepční záměry a plánování v podmínkách dětského domova jako spíše nadprůměrné.*

### **3.2 Odborné a pedagogické řízení**

#### **3.2.1 Organizační struktura dětského domova**

Statutárním orgánem dětského domova je ředitelka. Dalšími vedoucími pracovníky jsou zástupce ředitelky a vedoucí úseků. Dětský domov se člení na úsek pedagogický, školní jídelny, správní a ekonomický. Zajišťování funkcí jednotlivých úseků koordinuje ředitelka dětského domova prostřednictvím porad vedoucích úseků, pedagogických rad a porad všech zaměstnanců domova.

V dětském domově nepracují metodické složky, pro řešení aktuálních problémů jsou z řad pedagogických i ostatních pracovníků operativně vytvářeny poradní orgány.

Organizace dětského domova má jasně stanovena pravidla fungování ve formě organizačního řádu s delegováním odpovědnosti na jednotlivé pracovníky. Všemi zaměstnanci dětského domova je řád je akceptován.

*Stávající organizační struktura dětského domova je spíše nadprůměrná.*

#### **3.2.2 Personální struktura dětského domova**

V dětském domově pracuje osm pedagogických pracovníků včetně ředitelky a jejího zástupce. Sedm z nich má pro výkon funkce odbornou a pedagogickou způsobilost. Dva pomocní vychovatelé studují, jeden střední a druhý vysokou školu pedagogického směru. Zdravotní sestra vykonává polovinu úvazku jako vychovatelka.

Mezi ostatní zaměstnance jsou zařazeni: účetní, sociální pracovníce (úv. 0,6), hospodář, údržbář, švadlena (úv. 0,46), dvě uklízečky (úv. 0,7), prادلena, vedoucí stravování a tři kuchařky. Dvě pracovníce jsou na mateřské dovolené.

Ostatní pracovníci dětského domova spoluvytvářejí dobré podmínky pro práci pedagogů a svěřenců. Dětský domov je významným zaměstnavatelem v obci, většina zaměstnanců má v Budkově bydliště, ostatní jsou z blízkého okolí.

*Personální struktura dětského domova je spíše nadprůměrná.*

*Tab. 2: personální zajištění dětského domova*

| <b>Zaměstnanci</b>        | <b>Celkový počet</b>  | <b>Z toho žen</b> |
|---------------------------|-----------------------|-------------------|
| Ředitel                   | 1                     | 1                 |
| Zástupce řed, vychovatel  | 1                     | 0                 |
| Vychovatelé               | 6                     | 5                 |
| Pomocní vychovatelé       | 3                     | 2                 |
| Zdravotní sestra, vychov. | 1                     | 1                 |
| Ostatní zaměstnanci       | 14 (z toho dvě na MD) | 12                |
| <b>Celkem</b>             | <b>26</b>             | <b>21</b>         |

### **3.2.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků**

Ředitelka dětského domova má vytvořený systém péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků.

Vedení dětského domova se zúčastňuje, mimo dále uvedené, kurzů a přednášek z oblasti řízení, které pořádá nadace Fond pomoci místní správě ČR.

Výchovní pracovníci jsou vysíláni na semináře dle aktuálních nabídek ŠÚ, DVÚ, MŠMT ČR, CDVÚ při Masarykově universitě v Brně nebo v Třebíči. Dále je využíváno nabídek vzdělávací agentury AULA S. K. (logopedický kurz, anglický jazyk, metoda dobrého startu, poznej sám sebe, kurz aktivního sociálního učení, nástavbový seminář „Prevence drogových závislostí“, sociálně psychologický výcvik pro pracovníky speciálního školství).

Předávání získaných zkušeností a poznatků v pedagogickém sboru má většinou neoficiální charakter, proto nemá výraznější dopad na styl a formy práce. V práci pedagogů bylo zjištěno využívání získaných poznatků z logopedického kurzu.

Podmínky pro samostudium pedagogů vytváří dětský domov pravidelným odběrem časopisů a doplňováním učitelské knihovny. Převládají odborné publikace na úkor pedagogicky a didakticky zaměřené literatury.

***Česká školní inspekce hodnotí oblast péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků jako průměrnou.***

### **3.3 Kontrolní systém dětského domova, kontrola a hodnocení**

Ředitelka dětského domova je v denním kontaktu s děním v zařízení, podílí se v rámci svého úvazku na bezprostředním zabezpečování přímé výchovné práce, řeší závažnější problémy. Má zpracovaný plán kontrol a hospitací na celý školní rok. Kontrolní a hospitační činnost je zaměřena především na přípravu na vyučování, zájmovou činnost, vedení pedagogické dokumentace a kontrolu správních a provozních zaměstnanců. Na kontrolní a hospitační činnosti se podílí rovněž zástupce ředitelky.

Záznamy z hospitační činnosti byly předloženy, v některých případech nemají potřebnou vypovídací hodnotu.

Ředitelka domova má zpracovaná hodnotící kritéria zaměstnanců. Na jejich základě stanovuje diferencovaně výši osobního příplatku jednotlivým pracovníkům.

Vnitřní řád dětského domova obsahuje práva a povinnosti svěřenců, z nich vychází systém odměn a trestů. Pravidla hodnocení jsou svěřencům známá a v praxi se dodržují.

***Kontrolní systém dětského domova, kontrola a hodnocení je na průměrné úrovni.***



### **3.4 Informační systém dětského domova - vnitřní a vnější**

Komunikační schéma v rámci vnitřního informačního systému vyhovuje potřebám zařízení, důležitá sdělení, informace a pokyny jsou podávány včas, diferencovaně a ve vztahu k cílenému výsledku. Důvěrné informace jsou zabezpečeny před zneužitím.

V případě potřeby jsou mimo pedagogické a provozní porady svolávány porady operativní. Vychovatelé se vzájemně informují o průběhu směny ústně a pomocí sešitu vzkazů.

Svěřenci dětského domova mají dostatek informací o sobě navzájem i o dění v dětském domově. Jsou opakovaně seznamováni s pravidly vzájemného soužití a režimem zařízení. Komunita dětského domova se schází jedenkrát za měsíc. Zabývá se vnitřním životem v domově, učí svěřence pojmenovat problémy a hledat cestu k jejich řešení. Rodiče jsou o svých dětech informováni, pokud o to mají zájem.

Vzájemný kontakt dětského domova s příslušnými institucemi (školy, orgány péče o děti a mládež, soudy, policie, diagnostické ústavy, krizová centra, dětská psychiatrie) je funkční, věcně správný.

*Informační systém dětského domova je spíše nadprůměrný.*

### **3.5 Vedení povinné dokumentace**

Povinná dokumentace je zavedena v souladu s § 45b zákona ČNR č. 76/1978 Sb., o předškolních a školských zařízeních, v platném znění. Ve strukturální podobě respektuje znění článku 6, instrukce MŠ ČSR č. 29 ze dne 31. července 1981, čj. 20 926/81-20, kterou se stanoví podrobnosti o organizaci školských zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy. V průběhu inspekce byl založen sešit podávání léků.

Denní záznamy jsou vedeny v alternativní formě tiskopisu, je dodržen schválený vzor SEVT. Osobní dokumentace dětí je vedena přehledně, základní materiály jsou řazeny v odpovídající časové návaznosti, písemný kontakt se zákonnými zástupci, soudy a dalšími institucemi je doložen.

*Česká školní inspekce hodnotí vedení povinné dokumentace jako průměrné.*

### **3.6 Úroveň spolupráce dětského domova s dalšími zainteresovanými orgány**

Dětský domov spolupracuje se územními diagnostickými ústavami při umístění svěřenců do zařízení a v případě potřeby rediagnostiky. Spolupráce se sociálními kurátory, policií a dalšími orgány činnými v trestním řízení je velmi dobrá.

Snaha o spolupráci s rodiči je ze strany domova patrná, odezvu však má jen u těch z nich, kteří mají o děti zájem.

V rámci inspekce byla ověřena i úroveň kontaktu s děním v obci - starosta považuje zařízení za součást obce, má zájem na kapacitní vytíženosti (vazba na místní mateřskou a základní školu), hodnotí vztah obce a domova pozitivně.

Vedení domova spolupracuje s Okresním úřadem v Třebíči (referát kultury, životního prostředí) a Památkovým ústavem v Brně při úpravě a rekonstrukci areálu dětského domova.

*Česká školní inspekce hodnotí úroveň spolupráce dětského domova s dalšími zainteresovanými orgány jako spíše nadprůměrnou.*

### **3.7 Výroční zpráva**

Výroční zpráva vypracovaná ředitelkou dětského domova za rok 1998 je v části o hospodaření zpracována velmi podrobně, je v souladu s platnou právní normou. Její část

o činnosti zařízení má atypickou formu, je pojata jako rekapitulace období od roku 1994 do roku 1998. Obsahuje sebehodnocení práce ředitelky, stavebně-technické posouzení zámecké budovy i stručný nástin její historie včetně období, kdy začal být zámek využíván jako zařízení pro výchovu dětí. Jsou zde uvedeny počty svěřenců v průběhu posledních čtyř let, pohyb v evidenci svěřenců v jednotlivých měsících roku 1998 a přehled o počtu i důvodech policejních výsledků. Obsahuje rovněž seznam bývalých svěřenců z let 1996 až 1998 včetně jejich současného uplatnění.

*Výroční zpráva má značnou vypovídací hodnotu. Je zpracována na průměrné úrovni.*

### **3.8 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu činnosti dětského domova**

Dětský domov je příspěvková organizace, finanční prostředky ze státního rozpočtu dostává prostřednictvím školského úřadu v okrese. Výnosy z pronájmu služebních bytů jsou využívány k údržbě a opravám budov, ostatní výnosy se stávají součástí neinvestičních výdajů.

Ošetrovné je stanoveno a vybíráno v souladu s platnými předpisy, dlužné částky jsou vymáhány obvyklými postupy se střídavým úspěchem. Evidence ošetrovného je vedena, vkladní knížky jsou založeny na jména svěřenců. Kapesné je vypláceno v souladu s platnou vyhláškou, evidence je vedena.

V minulém roce byly dětskému domovu přiděleny státní dotace na investice určené na revitalizaci zámeckého rybníka. Okresní úřad v Třebíči poskytl příspěvek na investice pro úpravu parku.

*Finanční prostředky poskytnuté dětskému domovu ze státního rozpočtu jsou využívány efektivně a ve prospěch svěřených dětí. Úroveň hospodaření s těmito prostředky je nadprůměrná.*

## **4 PODMÍNKY, PRŮBĚH A VÝSLEDKY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI**

### **4.1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným dokumentům a počtu svěřenců**

Školské zařízení je umístěno v prostorách renesančního zámku Budkov, chráněné kulturní památky pod patronací Okresního úřadu v Třebíči. Dětskému domovu byl tento státní majetek převeden do užívání. Kromě zámku přísluší k užívanému majetku přilehlé budovy (nyní byty pro zaměstnance domova, zahradní domek, zahradnická provozovna), dále rozsáhlý park, jehož součástí je nově upravený rybník.

Hlavní budova zámku prochází v posledních letech rekonstrukcí a modernizací (výměna střešní krytiny, výměna ústředního vytápění, oprava sociálního zázemí, tj. skladů, kuchyně, jídelny, sociálního zařízení pro děti a zaměstnance). Dle harmonogramu prací bude postupně na požadovanou úroveň změněno vnitřní uspořádání a vybavení místností pro jednotlivé výchovné skupiny. Současné vybavení nábytkem je převážně na podprůměrné úrovni, členění prostor neposkytuje svěřencům potřebnou intimitu a soukromí.

Ve vztahu k počtu svěřenců má dětský domov odpovídající prostorové podmínky pro čtyři výchovné skupiny. Optimální stav by byly dvě skupiny internátního typu a dvě rodinné buňky (tento záměr má ředitelka domova v dlouhodobé koncepci rozvoje).

V domově je zřízena dětská knihovna, která je aktuálně doplňována. Svěřenci je využívána. Technické vybavení domova (televizory, magnetofony, videokamera, jeden funkční počítač) je užíváno neformálně ve výchovně vzdělávacím procesu.

*Úroveň materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným dokumentům a počtu svěřenců je průměrná.*

### **4.2 Hodnocení psychohygienických podmínek dětského domova**

Stanovený denní i noční režim respektuje psychohygienické potřeby svěřenců a pedagogických pracovníků. Pracovní prostředí pedagogických pracovníků je vyhovující. Vybavení nábytkem je zastaralé, je prováděna postupná výměna.

Pitný režim je organizován tak, aby měli svěřenci dostatek tekutin v průběhu celého dne.

Sociální zařízení je kvalitou i kapacitou na velmi dobré úrovni. V době inspekce byl v prostorách dětského domova zajištěn pořádek a čistota.

Estetická úroveň společných prostor dětského domova je vhodně dotvářena bohatou květinovou výzdobou.

*Česká školní inspekce hodnotí psychohygienické podmínky dětského domova jako průměrné.*

### **4.3 Hodnocení dětského domova z hlediska rozvoje osobnosti svěřenců, z hlediska výchovné práce a kvality speciálních činností**

Svěřenci jsou umístováni do dětského domova prostřednictvím spádově příslušných diagnostických ústavů. Často jde o sourozenecké skupiny, někdy i velmi početné, které nemohly být umístěny v některém z kapacitně menších zařízení. Sourozenecké vztahy jsou respektovány, svěřenci se většinou stávají členy jedné výchovné skupiny. U starších z nich je respektován jejich zájem o umístění do výchovné skupiny vrstevníků. Výběrové vztahy mezi

svěřenci jsou respektováni nejen při zařazování do výchovné skupiny, ale i při ubytování v ložnicích. Dvě výchovné skupiny jsou heterogenní, jedna je tvořena chlapci stejné věkové skupiny. Tato skupina je výchovně nejobtížnější, svěřenci v ní zařazení jsou z pohledu etopedické diagnostiky „hraniční“, mohli by být zařazeni do výchovného ústavu. V domově je umístěn chlapec z Ukrajiny, který sem přišel z azylového zařízení pro uprchlíky poté, co jej opustila matka. Práce s těmito svěřenci je náročná, vyžaduje individuální přístup. Vychovatelé této skupiny jsou muži. Chování svěřenců je denně hodnoceno, jsou důsledně vedeni k poznání sebe sama, vlastních možností ve vztahu k realitě a k rozlišování morálních kategorií. Jsou jim vštěpovány sociální postoje a hodnoty v souladu s obecně platnými společenskými normami. Vychovatelé pro ně představují mužské vzory, se kterými se částečně identifikují. Většina svěřenců této výchovné skupiny si uvědomuje, že umístěním do dětského domova získali poslední šanci, že porušování vnitřního řádu zařízení, přečiny nebo trestná činnost povede k jejich přeřazení do výchovného ústavu.

V dalších dvou výchovných skupinách jsou zařazení svěřenci různého věku včetně předškoláků. Výchova v těchto skupinách má rodinný charakter, starší svěřenci pomáhají mladším, společně si hrají atd.

Učni, kteří jsou během týdne ubytováni na internátech učilišť nebo dojíždějí, mají vyhrazeny samostatné pokoje. Svěřenci, kteří už pracují, bydlí na ubytovně v místě výkonu práce, do dětského domova přijíždějí na víkendy. V letošním roce dosáhnou plnoletosti, ústavní výchova bude ukončena.

Svěřenci se navracejí po vyučování do zařízení v různé době, mají dostatek času na přípravu na vyučování. Vychovatelé jim pomáhají a kontrolují je. Volný čas je orientován na činnost podle osobních zájmů jednotlivců. Převládají sportovní aktivity, vycházky, pomoc při udržování zahrady a domova. Provádí se večerní rekapitulace uplynulého dne.

Vztah mezi svěřenci a dospělými osobami je přátelský a nekonfliktní. Svěřenci jsou vedeni ke zdvořilosti a vzájemné snášenlivosti. Svěřenci mají pocit sounáležitosti s domovem, někteří z nich měli možnost poznat jiná zařízení, z jejich srovnávání vychází dětský domov úspěšně. Speciální činnosti nejsou v zařízení vykonávány, sociální pracovníce se věnuje zpracování obvyklé agendy a komunikaci s institucemi.

*Vedení dětského domova usiluje všemi prostředky o maximální rozvoj osobnosti svěřenců, ve výchovných přístupech jednotlivých vychovatelů jsou však rezervy. Česká školní inspekce hodnotí celkově tuto oblast jako průměrnou.*

#### **4.4 Hodnocení dětského domova z hlediska znalosti a využívání důležitých informací o svěřencích**

Všichni pedagogičtí pracovníci jsou podrobně seznámeni s osobní anamnézou každého svěřence, diagnostickými závěry a individuálními zvláštnostmi. Tyto informace jsou pokládány za důvěrné, jsou základem pro výchovnou práci ve skupinách. Schopnost využití získaných poznatků v každodenní výchovné práci závisí na osobnosti vychovatele. Okruh osob, které mají právo nahlédnout do osobního spisu svěřence, upravuje vnitřní řád.

Spisy vede sociální pracovníce, má je uloženy ve své kanceláři a zabezpečeny proti zneužití. Obsahují rozhodnutí soudu o nařízené ústavní výchově, etopedické, případně psychologické závěry a další dokumenty a korespondenci. Časová posloupnost je při zakládání písemností zachována.

*Úroveň využívání znalostí a informací o svěřencích je spíše nadprůměrná.*

#### **4.5 Hodnocení dětského domova z hlediska úrovně výsledků výchovně vzdělávací činnosti**

Vedení dětského domova i další pracovníci mají přehled o uplatnění i problémech svěřenců po odchodu do samostatného života. S některými z nich jsou v kontaktu, pomáhají jim řešit životní situace a radí jim, pokud o to mají zájem. Vychovatelé i ostatní pracovníci v domově mají ke svěřencům pěkný vztah, funguje zde dobrá zpětná vazba. Práva svěřenců jsou respektována a jsou ve vyváženém poměru k jejich povinnostem.

Ve všech oblastech výchovného působení převládá pozitivní motivace. Někteří svěřenci přicházejí do dětského domova z velmi nepodnětného, zanedbaného prostředí, nemají vytvořeny základní hygienické návyky, jejich řeč je málo rozvinutá, neumějí stolovat a nezvládají běžné sociální situace. V tomto ohledu vykonávají vychovatelé prvoplánovou výchovu, teprve následně rozvíjejí osobnost svěřenců.

*Výsledky výchovně vzdělávací činnosti jsou, zejména z dlouhodobého pohledu, spíše nadprůměrné.*

#### **4.6 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují činnost dětského domova**

Lze konstatovat, že vedení zařízení organizuje a nabízí široké spektrum aktivit pro volný čas svěřenců (koncerty, divadelní představení, exkurze, lední revue, Matějská pouť, návštěvy hradů, soutěž v kopané, stolním tenisu, pěvecký soubor, vystoupení kouzelníka, katolická setkání, literární soutěž Romano suno, Den dětí s Markétou Zinnerovou, drobné soutěže v rámci dětského domova apod.).

Dětský domov oceňuje úspěchy svých svěřenců v zájmové činnosti a využívá jich k motivování ostatních svěřenců.

Další aktivity organizuje dětský domov ve spolupráci s nadacemi a sociálními partnery domova, kteří mají zájem a jsou nápomocni ve výchovném procesu, například Nadace Grado, Nadace Olgy Havlové, Nadace Nová škola, Asociace dětských domovů, sportovní a kulturní akce pořádané firmou Toyota.

Hlavní prázdniny tráví svěřenci většinou mimo dětský domov, jezdí do letních táborů.

*Vedení a pracovníci zařízení jsou velmi aktivní při organizování dalších aktivit, které ovlivňují činnost dětského domova a napomáhají všestrannému rozvoji osobnosti svěřenců. Úroveň této činnosti je nadprůměrná.*

#### **4.7 Hodnocení činnosti zařízení, která jsou součástí dětského domova**

Součástí dětského domova je školní jídelna s kapacitou 100 jídel. Jídelniček respektuje pravidla zdravé výživy, v dostatečné míře je dětem poskytováno ovoce, zelenina i luštěninová jídla. Jídelna prošla náročnou rekonstrukcí. Technické vybavení školní kuchyně je na velmi dobré úrovni, personální zajištění odpovídá potřebám.

*Česká školní inspekce hodnotí činnost zařízení, které je součástí dětského domova, jako nadprůměrnou.*

## 5 ZÁVĚR

### 5.1 Závěry inspekce

Řízení dětského domova je poměrně kvalitní, ředitelka má jasnou představu, kam směřuje a co toto zařízení z dlouhodobého pohledu potřebuje, a to jak z hlediska cílů výchovně- vzdělávacích, tak z hlediska materiálně technického zabezpečení těchto cílů. Většina pracovníků je odborně a pedagogicky plně způsobilá pro svoji činnost a při své práci usiluje o rozvoj osobnosti svěřenců, jejich samostatnosti, zodpovědnosti za sebe i druhé. Postavení dětského domova v obci jako významného zaměstnavatele a skutečnost, že svěřenci domova jsou žáky místní školy, která by jinak jako plně organizovaná základní škola neobstála, vytváří příznivé naladění obyvatel Budkova a přilehlých vesnic vůči tomuto zařízení.

Za velmi důležité pokládá Česká školní inspekce skutečnost, že vedení domova přijímá do zařízení svěřence problémové, s poruchami chování a zvládá jejich výchovu a vzdělání.

### 5.2 Doporučení inspekce k další činnosti dětského domova

Vzhledem k prostorovým možnostem dětského domova, umístování velkých sourozeneckých skupin a vyššímu počtu svěřenců s poruchami chování doporučuje inspekce postupnou přeměnu výchovných skupin na rodinné buňky tak, jak je navrženo v předložené koncepci.

### 5.3 Datum vyhotovení zprávy

*razítko*

Podpisy inspektorek:                    vedoucí týmu:    Mgr. Ludmila Konopková v. r.

   členka týmu:    Mgr. Eva Bekeová v. r.

V Brně dne 15. února 1999

### 5.4 Datum a podpis ředitelky kontrolovaného dětského domova stvrzující převzetí zprávy

Inspekční zprávu jsem převzala dne 19. 2. 1999

*razítko*

Podpis ředitelky: Stanislava Staňková v. r.

*Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel dětského domova podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.*

#### 5.5 Další adresáti zprávy

Na vědomí

| Adresát              | Datum předání/odeslání zprávy | Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI |
|----------------------|-------------------------------|--|
| Zřizovatel: MŠMT ČR  | 24. 2. 1999                   | 122 103/99                                       |
| Školský úřad: Třebíč | 24. 2. 1999                   | 122 100/99                                       |
| ČŠI Třebíč           | 24. 2. 1999                   | 122 102/99                                       |

#### 5.6 Připomínky ředitelky dětského domova

| Datum       | Čj. ČŠI | Text                   |
|-------------|---------|------------------------|
| 19. 2. 1999 |         | Nemám připomínek k IZ. |